

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

seca acidularum præstantia & virtus sanativa forte cum aliqua delectabilitate conjuncta te impellit, ut hunc locum præ altero eligas: ejus causâ iter suscipis, commoditas & delectabilitas equitatis tibi calcar addit, ut equum compares, cujus ornandi studio, propter gratiam & formam, quâ te oblectat, cultiorem sellam, frænūque infernis &c. ubi cernis media medijs, fines finibus subordinatos, nam sanitas oblequio creaturis, sanitati acidula, acidulis equitatio, huic equus, equo ornatus, nummi &c. serviunt, ita, ut in quolibet medio reperiatur tamen propria aliqua delectabilitas & bonitas, quæ propter se moveat ad ulteriora media inquirenda, donec ad ultimum perveniatur.

Ad confirmationem Respondeo. Finis est, cujus gratiâ cætera fiunt, cætera absolute & in omni genere, nego, id enim fini positivè ultimo solummodo competit, cætera in aliqua rerum serie, concedo. Audi Doctorem Angelicum l. 2. phys. l. 1. sic loquentem: *Ne aliquis credat, quod solum, quod est ultimum, sit causa, sicut cujus gratiâ, propter hoc, quod nomen finis ultimum quodammodo videtur esse. Est igitur omnis finis ultimum non simpliciter, sed respectu alicujus.*

Neque potest satisfacere responso Vasquezij, quod objecta virtutum moralium sunt fines negativè ultimi; siquidem istæ virtutes sunt electivæ, habentque pro actu primario electionem, quæ versatur circa media ad finem: adeoque motiva, circa quæ versantur, semper positivè ordinant ad altiore & ultimum finem. Imò in omni actu humano reperitur motionem finis positivè ultimi in seq. disputatione probabimus ex doctrina D. Th. q. 22. de Verit. a. 1. dicentis: *sicut DEUS propter hoc, quod est primum efficiens, agit in omni agente; ita propter hoc, quod est ultimus finis, appetitur in omni fine.*

§. II.

An media habeant propriam bonitatem?

CONCLUSIO secunda. Media habent sibi propriam intrinsecam bonitatem. Ratio est primò. Voluntas est tantum boni, sed voluntas electivam mediòrum, sive eorum, quæ sunt ad finem: ergò etiam media habent sibi propriam intrinsecam bonitatem. Major est D. Th. hic q. 8. a. 1. minorem habet a. 2. in e. dicens: *Ratio boni non solum invenitur in fine, sed etiam in his, quæ sunt ad finem.* Et patet ex actu electionis, qui tantum est circa media.

Ratio est secundò. Quia intrinseca proportio, quam media habent ad finem, & ratione cujus eliguntur, est ipsi intrinseca: sed illa proportio est utilitas, & respectiva bonitas propria mediòrum: ergò media habent propriam sibi intrinsecam bonitatem. Minor probatur. Convenientia cum voluntate, qua movetur appetitus, est bonitas, sed media per illam proportionem cum fine habent convenientiam cum voluntate, ideòque quanto major est proportio, tantò avidius media appetuntur: ergò illa proportio est vera intrinseca bonitas.

Oppones primò. Bonum & finis juxta Arist. & D. Thomam inter se convertuntur: ergò ratio boni intrinsece non invenitur in medijs. Secun-

dò. *Utilia non habent in se, unde desiderantur*, inquit S. D. 1. p. q. 5. a. 6. ad 2. Media sunt utilia: ergò. Tertiò. Movere & allicere appetitum est propria causalitas finis: sed bonitas actualis in hoc consistit: ergò bonitas actualis est solum finis propria.

Respondeo ad primum. Illam autoritatem procedere de bono simpliciter, & absolute, quod cum fine convertitur, item de bonitate primaria & absolute, non secundaria & respectiva, quarum illa fini, hæc medijs est propria. Ad 2. similiter Respondeo, Angelicum Doctorem non negare, quòd media aliquo modo desiderantur, sed quòd non desiderantur gratiâ sui. Idcirco addit: *sed desiderantur solum ut sunt ducentia ad aliterum.* Ad 3. Respondeo, Movere & allicere gratiâ sui, & propter se, ita, ut in illo sistat, & quiescat appetitus, est causalitas finis, concedo, secus, nego.

CONCLUSIO Tertia. *Objectum formaliter & adequate specificativum voluntatis est sola bonitas finis: media verò sunt objectum materiale per se.* Ita colligitur ex S. D. in 1. d. 45. a. 2. ubi dicit: *Ea, quæ sunt ad finem, habent se materialiter ad objectum voluntatis.* & q. 23. de ver. a. 1. ad 3. *Principaliter voluntas est finis, qui est ratio volendi omnia alia; secundario autem est eorundem, quæ sunt ad finem.*

Ratio est: quia objectum formale specificativum est, quod ratione sui, & per se primò attingitur, alia verò ratione ipsius: sed sola bonitas finis ratione sui, & per se primò attingitur; media verò ratione finis: ergò objectum specificativum adæquatum voluntatis est bonitas finis: media verò sunt objectum secundarium & materiale.

Dixi tamen in conclusione, esse objectum materiale per se, non per accidens: quia nempe licet media non attingantur primariò, & ratione sui, verè tamen attinguntur in se ipsis, & secundum suam propriam intrinsecam bonitatem: objectum verò materiale per accidens est, quod ne quidem in se ipso, & secundum aliquid sibi proprium attingitur: quemadmodum substantia se habet respectu visus, à quo non in se ipsa, & secundum aliquid sibi intrinsecum, sed præcisè in alio, nempe colore attingitur.

Confirmatur. Si media pertinerent ad objectum formale voluntatis, non esset adæquata ratio S. D. quòd ideò omnes actus humani sint propter finem, quia finis est objectum voluntatis, daretur enim aliud objectum formale voluntatis, quod non est finis, adeòque actus ad illud terminati non deberent esse propter finem.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Obijcies. Si finis esset adæquatum specificativum voluntatis, tunc esset etiam objectum formale omnium actuum voluntatis: sed hoc non est, quia electio, consensus & usus sunt actus voluntatis ex objecto formaliter distincti ab actu intentionis: sed objectum formale consensus, electionis, usus, sunt media, sicut objectum intentionis est finis: ergò finis non est objectum formale omnium actuum voluntatis.

Confirmatur 1. Virtutes morales unâ cum suis

suis actibus formaliter à se invicem distinguuntur penes diversa objecta formalia: sed hæc objecta sunt diversa media: siquidem istæ virtutes sunt electivæ, & versantur circa media ad finem.

16. Confirmatur 2. Ita se habet finis & media ad voluntatem, sicut principia & conclusiones ad intellectum: ergo sicut ad objectum formale intellectus non tantum pertinet veritas principiorum sed etiam conclusionum; sic etiam ad objectum formale voluntatis pertinet non tantum bonitas finis, sed etiam bonitas mediorum.
17. Confirmatur 3. à S. D. q. 8. a. 2. dicente: ita se habere finem ad media, sicut lux ad colorem: ergo sicut lux non impedit, quin color pertineat ad objectum formale visionis, ita bonitas finis non impedit, quin media pertineant ad objectum formale voluntatis.
18. Respondeo, distinguendo sequelam majoris. Finis esset objectum specificativum omnium actuum voluntatis, vel ut quod, vel ut quò, concedo, utroque modo, nego. Sed non est objectum specificativum electionis, consensus &c. ut quod, concedo, ut quo, nego minorem, & consequentiam. Ratio & sensus est, quòd equidem diversa media possint formaliter diversificare diversos actus voluntatis, quia tamen ipsorum bonitas est respectiva essentialiter subordinata bonitati finis, à qua voluntas per se primò movetur ad intentionem, & primò hâc mediante ad electionem mediorum, ita ut bonitas finis sit imbibita in ipsa bonitate mediorum, ideò finis est objectum formale quod, seu ratio formalis, sub qua media appetuntur: quemadmodum contingit in habitu alicujus scientiæ, ubi licet variæ conclusiones ex diversitate particularium objectorum formaliter terminantium & specificantium specie (ut aiunt) materiali distinguantur; illa tamen diversitas in ordine ad habitum scientiæ se habet materialiter, eò quòd omnia illa objecta particularia referantur ad unum primarium

totale, & sub unius principij & abstractionis lumine convenient.

Unde ad primam Confirmationem Respondeo, Virtutes morales unà cum suis actibus distinguuntur penes diversa objecta formalia, subordinabilia ad finem voluntatis, concedo, non subordinabilia, nego: ergò bonitas mediorum pertinet ad objectum formale ipsarum virtutum & habituum moralium, concedo, voluntatis, nego consequentiam.

Ad 2. confirmationem, quamvis Joa. à S. Thoma neget primum membrum consequentiæ (& tunc paritas est ipsis Adversarijs solvenda) expeditius tamen Respondeo cum Salmanticensibus negando adæquationem paritatis, eò quòd veritas tam conclusionum, quam principiorum sit de primaria intentione intelluctus; è contra appetibilitas mediorum non sit de primaria intentione voluntatis, cum non nisi propter aliud possint esse appetibilia.

Ad 3. confirmationem, esse aliquam, non autem omnimodam paritatem inter finem respectu mediorum, & lucem respectu colorum. Paritas est, quòd sicut color videtur dependere à luce, & habet intrinsecam visibilitatem; ita media appetuntur secundum intrinsecam suam bonitatem dependenter à bonitate finis. Disparitas est, quòd color non videatur propter lucem, & quasi sit via conducens ad videndam lucem, sed propter semetipsum visum terminat, e contra media amantur propter finem, tanquam via ad ipsum, unde obtento fine non amplius appetuntur.

Colliges ex dictis. Bonitatem finis, è medijs competere analogicè secundum analogiam proportionalitatis; quia hæc dicuntur analogæ proportionalitatis, in quibus omnibus ratio analogæ intrinsecè reperitur, ita tamen, ut uni principali analogato conveniat primariò, alijs secundariò dependenter ab illo: sed bonitas primariò reperitur in fine, secundariò & tamen intrinsecè reperitur in medijs: ergò.

DISPUTATIO II.

DE

Ultimo fine hominis.

INter fines humanæ vitæ finis ultimus primatum tenet, quippe à quo ceteri fines in movendo dependent. Hunc dari clara S. Scripturæ autoritas evincit, ut Prov. 16. *omnia propter semetipsum operatus est Dominus. Apoc. 1. Ego sum Alpha & omega, incipium & finis.* De quo eodémque non partiali, secundum quid, & in aliquo ordine, sed totali & simpliciter ultimo fit

ARTICULUS I.

An unus homo possit habere plures fines ultimos?

SUMMARIA.

1. Finis ultimus alius verus, alius apparens.
2. Alius formalis & in communi, alius materialis & in particulari.
3. Apud RR. alius positivè, alius negativè ultimè.
4. Conversio in ultimum finem, alia actualis, alia habitualis.
5. Alia in actu signato, alia in actu exercito.
6. Potest accipi tendentia in fines ultimos plures copulativè, vel disjunctivè.